

ผลของการใช้วิธีสอนแบบซิปปาที่มีผลต่อความฉลาดรู้การอ่านและทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

The Effect of Using CIPPA MODEL Toward Reading Literacy and Teamwork Skill of Matthayomsuksa 1 Students Opportunity Expansion School under the Angthong Primary Educational Service

แก้วนภา ทองเทศ¹ และ แสน สมนึก²

Kaewnapa Thongted¹ and Saen Somnuk²

^{1,2} มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

^{1,2} Pranakhon si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

E-mail: ¹Junekaewnapa@gmail.com; ²Saensomnuk22@gmail.com

Received June 29, 2022; Revised March 13, 2023; Accepted March 21, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง หลังจากการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองใช้แนวคิด การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัยคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา 2) แบบทดสอบวัดความฉลาดรู้การอ่าน และ 3) แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมโดยใช้รูบริก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการทดสอบทีชนิดไม่เป็นอิสระต่อกันและสถิติการทำสอบทีชนิดเปรียบเทียบข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2. ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา; ความฉลาดรู้การอ่าน; ทักษะการทำงานเป็นทีม

Abstract

The objectives of this article were 1) to compare the reading quotient of Matthayomsuksa 1 students affiliated with Angthong Primary Educational Service Area Office pretest and post-test by using Learning CIPPA Model, and 2) to compare teamwork skills of Matthayomsuksa 1 students under the Angthong Primary Educational Service Area Office. After Learning CIPPA Model management, the research model was a experimental research by using the concept of Learning CIPPA Model management as a research framework. The research area was the Angthong Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 10 students in the second semester of the academic year 2021 by using purposive sampling. Three types of research instruments used were: 1) a lesson plan by using the Learning CIPPA Model 2) a reading multiple choice and 3) a teamwork skill rubric assessment form. The data were analyzed by using dependent sample t-test and One sample t-test.

The research were found as follow: 1. Reading Literacy of Matthayomsuksa 1 students after they learnt using learning CIPPA Model were statistical significance higher than that before being learnt at the .05 level. 2. Teamwork skills of Matthayomsuksa 1 students after they learnt using learning CIPPA Model were statistical significance higher than criterion at the .05 level.

Keywords: CIPPA Model; Reading Literacy; Teamwork Skill

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนแบบชิปปา (CIPPA Model) เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนของ ทิศนา แคมมณี ซึ่งมาจากแนวคิดทางการศึกษาของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเป็นผู้คิดเรื่องการเรียนรู้ โดยการกระทำ (Learning by doing) ผู้เรียนเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ ผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์เรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Participation) โดยการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น มีใจจดจ่อผูกพัน กับสิ่งที่ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ระหว่างกัน ผู้เรียนรู้จักสร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทิศนา แคมมณี (2562) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนแบบชิปปา เป็นการสอนโดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียน เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเองและพึ่งพาตนเองแล้ว ยังต้องพึ่ง การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคลอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย รวมทั้งต้องอาศัยทักษะกระบวนการ ต่าง ๆ จำนวนมากเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ ซึ่งทิศนา แคมมณี (2562) ได้นำเสนอขั้นตอนการสอน แบบชิปปาไว้ 7 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 ขั้นการปฏิบัติ และหรือการแสดงผลงาน ขั้นที่ 7 ขั้นประยุกต์ใช้

ความรู้ จารุพัทธ์ จำจันทิก (2563) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนแบบซิปปา ในเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ CIPPA และการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยรูปแบบ CIPPA และการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 70 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยรูปแบบ CIPPA และการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน พงษ์ผกา เดชนินสังข์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะด้านการเขียนสื่อสารภาษาไทยประกอบแบบฝึก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการเขียนสื่อสารภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาประกอบแบบฝึก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ามีผู้วิจัยใช้วิธีสอนแบบซิปปาทำการวิจัยด้านทักษะทางวิชาการเป็นหลัก โดยปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มากมาย ซึ่งทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3R 8C นอกจากนี้ในปัจจุบันความฉลาดรู้การอ่าน (Reading Literacy) ก็มีความสำคัญคือเป็นมาตรฐานการศึกษาของประเทศ เป็นการวัดคุณภาพการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในโครงการและนอกจากนี้ยังเป็นทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันของคน ที่ต้องใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 และความฉลาดรู้การอ่านมีส่วนสำคัญซึ่งมีความจำเป็นในปัจจุบัน

จากผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ในปีการศึกษา 2561 - 2563 พบว่า ผลการทดสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมาตรฐาน ด้านการอ่านมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 58.31, 48.54, 58.98 ตามลำดับ (รายงานผลคะแนนทดสอบระดับชาติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง) ซึ่งเห็นได้ว่าการทดสอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง 3 ปีการศึกษายังมีคะแนนเฉลี่ยต่ำระดับประเทศ สอดคล้องกับโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ในส่วนความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ผลการประเมินปี 2018 สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ผลการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านเปรียบเทียบระหว่างปี 2015 กับ ปี 2018 พบว่า ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน มีคะแนนลดลงประมาณ 16 คะแนน นักเรียนไทย 40% มีความสามารถด้านการอ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป ซึ่งมีสัดส่วนที่ลดลงจากการประเมินปี 2015 ที่ผ่านมามีสัดส่วน 50% คือมีสัดส่วนลดลง 10% โดยความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ระดับ 2 นี้ นักเรียนสามารถหาใจความสำคัญของบทความที่ไม่ยาวมากได้ หาข้อมูลที่บอกไว้อย่างชัดเจนจนถึงข้อมูลที่มีความซับซ้อนเพียงเล็กน้อยได้ และสามารถสะท้อนถึงจุดประสงค์และรูปแบบของบทความได้ภายใต้เงื่อนไขที่ชัดเจน การประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านนั้นประกอบด้วยสมรรถนะ 3 สมรรถนะ คือ สมรรถนะการอ่านคั่นสาระ หรืออ่านจับใจความ สมรรถนะการอ่านตีความ สมรรถนะการอ่านวิเคราะห์ และประเมิน สุนันท์ วัฒนวงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ

และความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังมโนทัศน์และการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญ “ตันติวิทยานุกูล” มีคะแนนการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด ซึ่งโรงเรียนวิเศษชัยชาญ “ตันติวิทยานุกูล” เป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง จากที่กล่าวมาพบว่าโรงเรียนในจังหวัดอ่างทองมีนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากเป็นระดับชั้นเริ่มต้นในการนำความรู้ไปใช้ในการทดสอบระดับชาติ (O-NET) รวมถึงการทดสอบความฉลาดรู้การอ่านที่ทดสอบกับนักเรียนที่อายุ 15 ปี

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญเรื่อง ความฉลาดรู้การอ่าน จึงได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาก่อนเรียนและหลังเรียน นอกจากทักษะการอ่านแล้ว ผู้วิจัยยังให้ความสำคัญกับทักษะในศตวรรษที่ 21 จึงทำการศึกษาเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบแผนกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) ดังภาพ

การสุ่ม	กลุ่ม	ทดสอบก่อน	สิ่งที่ทดลอง	ทดสอบหลัง
-	E	O1	X	O2

โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินวิจัยเพื่อศึกษาผลของการใช้วิธีสอนแบบซิปปาที่มีผลต่อความฉลาดรู้การอ่านและทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้ หลังจากนั้น ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนจัดการเรียนรู้แบบซิปปาจำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมงรวมเป็น 20 ชั่วโมง กับกลุ่มเป้าหมาย และระหว่างการจัดกิจกรรมมีการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมเมื่อดำเนินการสอนเรียบร้อยแล้วจึงให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกครั้งและนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบกับคะแนนสอบก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

บทความวิจัยนี้นำเสนอ ผลการเปรียบเทียบความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาก่อนเรียนและหลังเรียน และผลเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเป็นประโยชน์กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถใช้งานวิจัยที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดรู้การอ่านได้กับโรงเรียนในสังกัด นอกจากนี้หน่วยงานอื่น ๆ ยังสามารถนำวิจัยเล่มนี้ไปเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนางานวิจัยของตนเองต่อไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

สมมติฐานการวิจัย

1. ความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง หลังจากการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

การทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีการสอนแบบโมเดลซิปปา

โมเดลซิปปา (CIPPA Model) เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนของ ทิศนา แคมมณี ซึ่งมาจากแนวคิดทางการศึกษาของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเป็นผู้คิดเรื่องการเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) ผู้เรียนเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ ผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Participation) โดยการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น มีใจจดจ่อผูกพันกับสิ่งที่ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ และประสบการณ์ระหว่างกัน ผู้เรียนรู้จักสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้กระบวนการคู่กับการปฏิบัติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1859-1952) อ้างถึงใน สมปอง ดีลี และ วิโรจน์ อินทนนท์ (2562) โดยเสนอความคิดเรื่องประสบการณ์ (Expericnce) ของมนุษย์ในความหมายที่กว้างขวางที่สุดแล้ว โยงเรื่องนี้เข้าสู่การศึกษา จากทัศนะของดิวอี้เห็นว่าการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประสบการณ์ที่เหมาะสม โดยผู้เรียนจะต้องมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามแนวปรัชญาสาขาที่มีลักษณะดังนี้ คือ “การเรียนรู้ต้องควบคู่ประสบการณ์” ดังนั้นต้องจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดประสบการณ์ความรู้ที่แท้จริงเกิดจากประสบการณ์ตรงหรือการลงมือกระทำจริง ๆ “เน้นการเรียนรู้โดยวิธีการแก้ปัญหา (Problem solving) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centered Leaning) และเรียนรู้ในขณะที่นำความรู้ที่นั้น ๆ มาใช้ (Learning While Using Knowledge)” และสุดท้าย “ตัวผู้เรียน การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยง ประสบการณ์เก่ากับประสบการณ์ใหม่ของผู้เรียน” กล่าวโดยสรุป คือการสอนตามแนวประสบการณ์นิยมจะเน้นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์จริงหรือจากประสบการณ์ตรง (Direct Expericnce)

2. ขั้นตอนการสอนแบบโมเดลชิปปา

ทิกนา แชมมณี (2562) ได้นำเสนอขั้นตอนการสอนแบบชิปปาไว้ 7 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม เป็นการดึงความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ เป็นการหาความรู้ใหม่ของผู้เรียนจากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งผู้สอนอาจจัดเตรียมหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปแสวงหาความรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับข้อมูล ความรู้ที่หามาได้ ผู้เรียนจะต้องสร้างความหมายของข้อมูล ประสพการณ์ใหม่ ๆ โดยใช้ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่มในการอภิปรายและสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ จึงจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเอง รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนเองแก่ผู้อื่นและได้รับประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กัน

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ เป็นขั้นของการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมดทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบระเบียบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้อย่าง

ขั้นที่ 6 ขั้นการปฏิบัติและหรือการแสดงผลงาน ขั้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ต่อยุ่หรือตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 7 ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นขั้นของการส่งเสริมผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ ความเข้าใจของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความชำนาญความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้น ๆ

3. ความหมายความฉลาดรู้การอ่าน

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2562) ได้ให้ความหมายของ ความฉลาดรู้การอ่าน (Reading literacy) ไว้ว่า เป็นการอ่านออกและอ่านรู้เรื่องในสิ่งที่อ่านตามตัวอักษร รวมถึงความเข้าใจในเรื่องราวสาระได้เอง เพื่อสามารถคิดพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของงานเขียน สามารถนำสาระจากงานเขียนไปใช้อย่างบูรณาการตามจุดมุ่งหมายของตน และทำให้สามารถมีส่วนร่วมในการสื่อสารในสังคมสมัยใหม่ที่มีความยุ่งยากซับซ้อนขึ้น

สันติวัฒน์ จันทรใจ (2559) กล่าวว่า ความฉลาดรู้การอ่าน (Reading literacy) หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจ นำผลการอ่านไปใช้ รวมถึงสะท้อนความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบของเรื่องทีอ่านอย่างสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของบทอ่านแต่ละประเภท วัตถุประสงค์การอ่านและ

สถานการณ์ในการอ่าน เพื่อให้สามารถนำผลการอ่านไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาความรู้ศักยภาพ การมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมโรงเรียน ชีวิตประจำวันมีความเพลิดเพลินและมีความรักความผูกพันในการอ่าน

จากที่กล่าวมาข้างต้นความฉลาดรู้การอ่าน (Reading literacy) หมายถึง ความสามารถในการอ่าน รู้เรื่อง และเข้าใจเนื้อหา รวมถึงเข้าใจจุดมุ่งหมายของงานเขียน สามารถตีความแปลความจากข้อความ และประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ อีกทั้งสามารถนำไปบูรณาการตามจุดมุ่งหมายของตน

4. สมรรถนะความฉลาดรู้การอ่าน

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2562) กล่าวว่าความฉลาดรู้การอ่าน (Reading literacy) ประกอบด้วย สมรรถนะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. สมรรถนะการเข้าถึงและค้นคืนสาระ (Access and retrieve) คือการอ่านเพื่อทำความเข้าใจสาระของสิ่งที่ได้อ่าน แล้วมุ่งค้นหาสาระที่ต้องการพิจารณาส่วนใดส่วนหนึ่งหรือพิจารณาโดยรวมของถ้อยความหรือสาระที่ปรากฏในถ้อยความที่อ่านนั้น แล้วดึงสาระที่ค้นได้จากเนื้อความมาตอบคำถามได้ถูกต้องตรงประเด็น

2. สมรรถนะการบูรณาการและตีความ (Integrate and interpret) คือการอ่านที่เน้นการทำความเข้าใจกว้าง ๆ โดยระบุนใจความสำคัญของเรื่องหรือแนวคิดหลัก และจุดมุ่งหมายทั่วไป ด้วยการพิจารณาความสัมพันธ์ ตีความ แปลความโดยรวมของถ้อยความ ด้วยการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างข้อความในเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของถ้อยความที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริงในชีวิตหรือโลกที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในถ้อยความที่อ่าน

3. สมรรถนะการคิดสะท้อนและการประเมิน (Reflection and assessment) คือการเน้นความรู้ ความคิด และความเข้าใจเดิมมาตีความ แปลความ แล้วแสดงความคิดเห็นจากมุมมองของตนด้วยการเชื่อมโยงกับสาระความรู้จากภายนอกที่ได้จากเรื่องที่อ่าน หรือความรู้ในโลกของความเป็นจริงที่ตนดำรงชีวิตโดยไม่มียึดติดกับสาระที่อ่าน หรือไม่เอาความคิดและเจตคติของตนมาเกี่ยวข้อง แล้วจึงพิจารณาอย่างตรงไปตรงมาถึงคุณภาพและความเหมาะสมของการเขียน

5. ความสำคัญของการประเมินความฉลาดรู้การอ่าน

สง่า วงศ์ไชย (2563) กล่าวถึงความสำคัญของความฉลาดรู้การอ่านไว้ดังนี้ การประเมินสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านเป็นมาตรฐานของทุกประเทศที่ใช้เป็นตัวชี้วัดด้านการอ่านของเด็กไทยอายุตั้งแต่ 15 ปีที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาจะต้องเข้ารับการประเมินการทดสอบความฉลาดรู้การอ่าน (reading literacy) ที่จัดขึ้นตาม โปรแกรมของ PISA (Program me for International Student Assessment) โดยเริ่มมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 ถึงปัจจุบัน (2018) ซึ่งสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นผู้ดำเนินโครงการดังกล่าว การทำให้คะแนนสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่าน ของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องทุก 3 ปี มิใช่เป็นเรื่องง่าย สถานศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อหาแนวทางที่สามารถนำมาใช้พัฒนา ความฉลาดรู้การอ่านของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

สันติวัฒน์ จันทรใจ (2559) กล่าวว่าความฉลาดรู้การอ่าน (Reading Literacy) มีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ในระดับบุคคลการรู้เรื่องการอ่านถือเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือในการเข้าถึง และแสวงหาความรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินชีวิตที่ตั้งไว้ผู้ที่ไม่รู้เรื่องการอ่านจะทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นต่อการใช้ชีวิต ทำให้ใช้ชีวิตอย่างไม่ราบรื่น

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ความฉลาดรู้การอ่าน (Reading Literacy) มีความสำคัญคือเป็นมาตรฐานการศึกษาของประเทศ เป็นการวัดคุณภาพการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในโครงการ และนอกจากนี้ยังเป็นทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันของคน ที่ต้องใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

6. ความหมายของทักษะการทำงานเป็นทีม

สุกัญญา จิตพลีชีพ (2561) กล่าวว่าการทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานร่วมกันของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาทำงานร่วมกัน มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

พวงรัตน์ เกสรแพทย์ (2557) ได้กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานกลุ่ม ทีมงานทุกทีมงานจัดเป็นกลุ่มทำงาน แต่กลุ่มทีมงานทุกกลุ่มอาจจะไม่เป็นทีมงานเสมอไป เนื่องจากจากทำงานเป็นกลุ่มนั้นเป็นการทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อการทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและมีเป้าหมายร่วมกัน มีลักษณะการทำงานหลายแบบ มีการทำงานที่ประสานกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ร่วมกันตั้งไว้

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ทักษะการทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานร่วมกันของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีกระบวนการทำงานกลุ่ม ซึ่งสมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายเดียวกัน และร่วมกันทำงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

7. องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม

สุกัญญา จิตพลีชีพ (2561) กล่าวว่า ในการทำงานเป็นทีมแต่ละทีมจะต้องมีองค์ความรู้พื้นฐานที่จะทำให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งในแต่ละทีมจะต้องประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นมาทำงานร่วมกันอย่างสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกภายในทีมอย่างมีแบบแผน มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน ทำหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม มีการเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันผลลัพธ์สุดท้าย เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูง

ทิตินา แคมมณี (2550) ได้กล่าวว่าลักษณะการทำงานเป็นทีมประกอบด้วย 5 ด้าน คือการมีเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มการร่วมมือประสานงานกันในกลุ่ม การตัดสินใจร่วมกัน และการมีผลประโยชน์ร่วมกัน

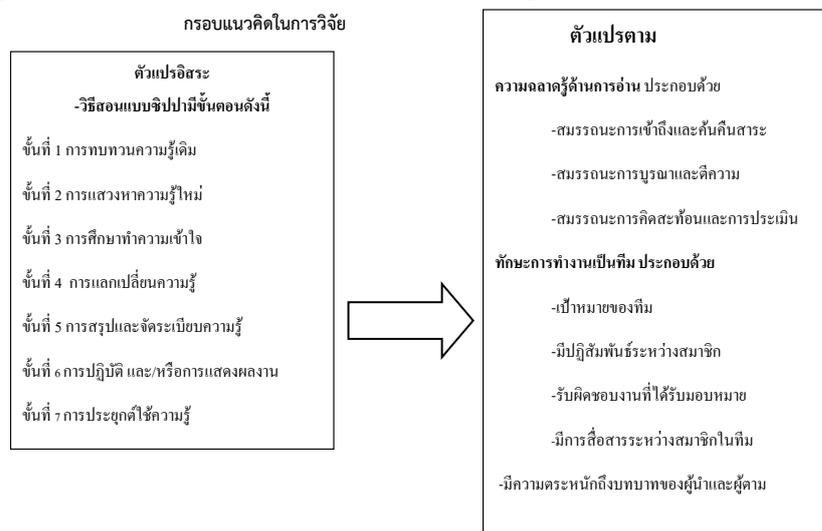
จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. เป้าหมายของทีม คือ วัตถุประสงค์ที่สมาชิกในทีมมีส่วนร่วมและร่วมกันทำเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ 2. มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก คือ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกในทีม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการตัดสินใจ คือ มีส่วนร่วมต่อการทำงาน รวมถึงการตัดสินใจต่าง ๆ ภายในทีม 3. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย คือ รับผิดชอบงานในหน้าที่ของตน ที่กลุ่มมอบหมายให้รับผิดชอบ 4. มีการสื่อสารระหว่างสมาชิกในทีม คือ ภายในทีมมีการติดต่อสื่อสารกันเพื่อให้งานบรรลุตาม

วัตถุประสงค์ของทีมที่ตั้งไว้ 5. มีความตระหนักถึงบทบาทของผู้นำทีมและผู้ตาม คือ ตระหนักถึงบทบาทของตนเองภายในทีม ในด้านการเป็นผู้นำและผู้ตามความสำคัญของการทำงานเป็นทีม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่าความฉลาดรู้การอ่านเป็นส่วนสำคัญในการวัดคุณภาพการศึกษาในระดับนานาชาติ ซึ่งความฉลาดรู้การอ่านสามารถแบ่งสมรรถนะได้ออกเป็น 3 ประการ ได้แก่ สมรรถนะการเข้าถึงและค้นคืนสาระ สมรรถนะการบูรณาและตีความ สมรรถนะการคิดสะท้อนและการประเมิน ซึ่งการที่ผู้เรียนจะพัฒนาสมรรถนะทั้ง 3 ประการได้ดีนั้นครูควรมีวิธีจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อสามารถพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีสอนแบบซิปปา และพบว่าวิธีสอนดังกล่าว เป็นวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะด้านความฉลาดรู้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและเป็นความรู้ที่คงทน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้การสอนแบบซิปปายังสามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อีก ประการหนึ่งคือ ทักษะการทำงานเป็นทีม เนื่องจากขั้นตอนแบบซิปปา คือ สามารถออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งนับว่าเป็นแนวทางการศึกษาที่ใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบแผนกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการกระทำของ จอห์น ดิวอี้ โดยที่ศนา ชมมณี นำมาประยุกต์เป็นแนวคิด 5 แนวคิด และนำมาแบ่งขั้นการสอนได้ 7 ขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาทำความเข้าใจ ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 การปฏิบัติ และ/หรือการแสดงผลงาน ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพพื้นที่วิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อ่างทองจำนวน 39 โรงเรียน ทั้งหมด 39 ห้อง (อ้างอิงจากรายงานข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ข้อมูล ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2564) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดวันอุทิศ (สิริกมลนัาราชวรบุรีบำรุง) โดยได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ไพศาล วรคำ, 2562) เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่การสอนอยู่ ส่งผลให้สามารถควบคุมตัวแปรได้เป็นอย่างดี อีกทั้งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทั้งนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อนอยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน และมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพียง 1 ห้องเท่านั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด ได้แก่ 1) แผนจัดการเรียนรู้เรื่อง ความฉลาดรู้การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 แผน 20 ชั่วโมง ใช้ศึกษาความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) แบบวัดความฉลาดรู้การอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ใช้ศึกษาความฉลาดรู้การอ่านนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) แบบวัดทักษะการทำงานเป็นทีม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้ หลังจากนั้น ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนจัดการเรียนรู้แบบซิปปาจำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมงรวมเป็น 20 ชั่วโมง กับกลุ่มเป้าหมาย และระหว่างการจัดกิจกรรมมีการประเมินทักษะการทำงานเป็นทีมเมื่อดำเนินการสอนเรียบร้อยจึงให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกครั้งและนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบกับคะแนนสอบก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2565 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ 1) วิเคราะห์ข้อมูล ความฉลาดรู้การอ่านจากแบบทดสอบ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (ไพศาล วรคำ, 2562) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) วิเคราะห์ข้อมูล ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 3) สถิติที่ใช้เปรียบเทียบคะแนนความฉลาดรู้การอ่าน ก่อน-หลังเรียน ใช้แบบ dependent sample t-test (ไพศาล วรคำ, 2562) 4) สถิติที่ใช้เปรียบเทียบทักษะการทำงานเป็นทีม One Sample T-test (ไพศาล วรคำ, 2562)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าหลังใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา จำนวน 10 แผน 20 ชั่วโมง พบว่า นักเรียนมีคะแนนความฉลาดรู้การอ่านสูงกว่าก่อนเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ความฉลาดรู้การอ่าน ใช้เปรียบเทียบคะแนนความฉลาดรู้การอ่าน ก่อนเรียน-หลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา

การทดสอบ	คะแนน		t	P-value
	\bar{X}	S.D		
ก่อนเรียน	19	2.35	17.32	.001
หลังเรียน	29	2.78		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าทักษะการทำงานเป็นทีมหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่าการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความฉลาดรู้การอ่านและทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางวิเคราะห์ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา

รายการ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ทักษะการทำงานเป็นทีม	10	4.52	.57	2.69	.025

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า คะแนนความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีคะแนนความฉลาดรู้การอ่านเพิ่มขึ้น ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา เป็นการเรียนรู้โดยการกระทำ ตามทฤษฎีของ จอห์น ดิวอี้ ซึ่งให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของผู้เรียนโดยพัฒนาการศึกษาแบบใหม่ที่เน้นการเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือที่เรียกว่า “การเรียนรู้โดยการกระทำ” ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจากการทำจริงในทุกสถานการณ์จริง (Wanvisak Chaiyo, 2015) จากทัศนะของดิวอี้ เห็นว่าการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประสบการณ์ที่เหมาะสม โดยผู้เรียนจะต้องมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามแนวปรัชญาสาขานี้ซึ่งมีลักษณะดังนี้ คือ “การเรียนรู้ต้องควบคู่ประสบการณ์” เพราะวิชาการต่าง ๆ สอนกันได้แต่ประสบการณ์สอนกันไม่ได้ ดังนั้นต้องจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเกิดประสบการณ์ความรู้ที่แท้จริงเกิดจากประสบการณ์ตรงหรือการลงมือกระทำจริง ๆ “เน้นการเรียนรู้โดยวิธีการแก้ปัญหา (Problem solving) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centered Learning) และเรียนรู้ในขณะที่นำความรู้ที่นำมาใช้ (Learning While Using Knowledge)” และสุดท้าย “ตัวผู้เรียน การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงประสบการณ์เก่ากับ

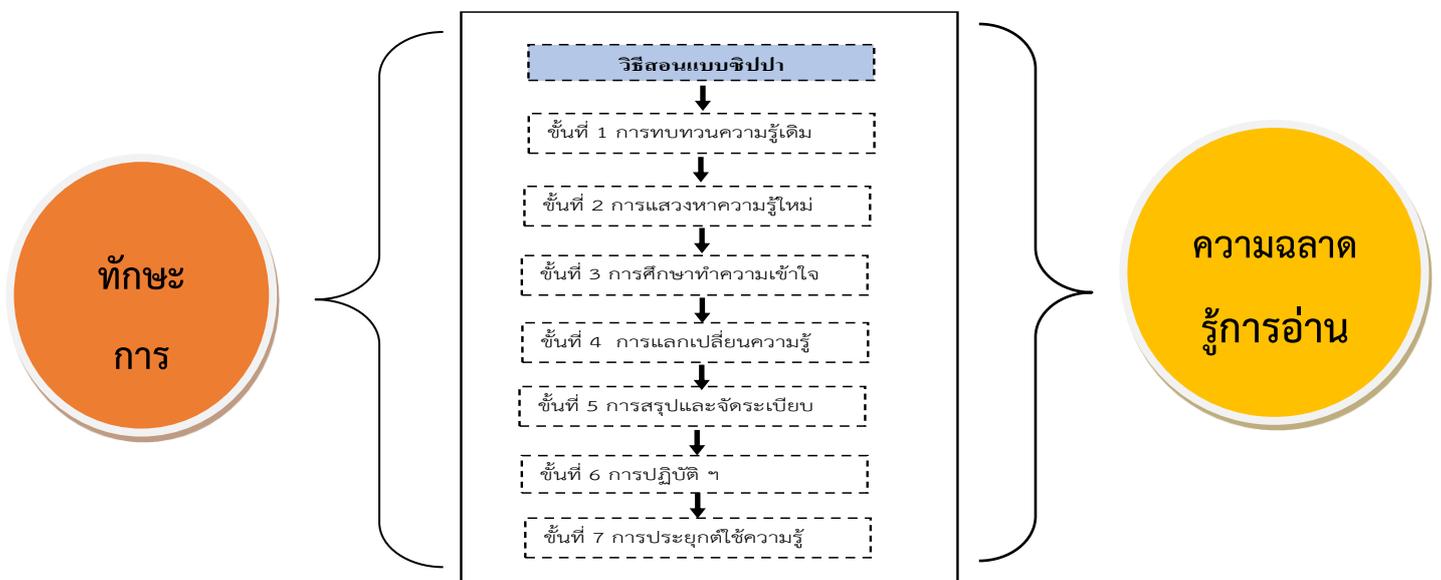
ประสบการณ์ใหม่ของผู้เรียน” กล่าวโดยสรุป คือการสอนตามแนวประสบการณ์นิยมจะเน้นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์จริงหรือจากประสบการณ์ตรง (Direct Experience) ซึ่งผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ ผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นมีใจจดใจจ่อผูกพันกับสิ่งที่ทำ ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน ผู้เรียนรู้จักสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้กระบวนการคู่กับการปฏิบัติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2560) นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนแบบชิปปายังเป็นการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเองและพึ่งพาตนเองแล้ว ยังต้องพึ่งการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคลอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย รวมทั้งต้องอาศัยทักษะกระบวนการต่าง ๆ จำนวนมากเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ นอกจากนั้นการเรียนรู้จะเป็นไปอย่างต่อเนื่องได้ดี หากผู้เรียนอยู่ในสภาพที่มีความพร้อมในการรับรู้ และเรียนรู้ มีประสาทการรับรู้ที่ตื่นตัว ไม่เฉื่อยชา ซึ่งสิ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพดังกล่าวได้คือการเคลื่อนไหวทางกาย อย่างเหมาะสม และจะมีความลึกซึ้งมากขึ้นหากผู้เรียนมีการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ทิศนา แคมมณี (2562) ปัจจัยของกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปาเหล่านี้จึงส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนความฉลาดรู้การอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พงศ์พกา เดชโนนสังข์ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสื่อสารภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบชิปปา ประกอบแบบฝึก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสื่อสารภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถด้านการเขียนสื่อสารภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา ประกอบแบบฝึก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 83.56 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา มีทักษะการทำงานเป็นทีมสูงกว่าร้อยละ 80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนต้องมีทักษะการทำงานเป็นทีมโดยการเทียบเกณฑ์แล้วต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนรู้แบบชิปปาในชั้นที่ 4 คือ ชั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเอง รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนเองแก่ผู้อื่นและได้รับประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กันสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ทิศนา แคมมณี (2562) และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทางการศึกษาที่ ทิศนา แคมมณี ได้ทำการศึกษาประกอบด้วย 5 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) แนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning) แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ (Process Learning) แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้

(Transfer of Learning) ซึ่งในแนวคิดที่ 2 แนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning) เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สมาชิกในกลุ่มสามารถใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ของสมาชิกคนอื่นได้ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือพึ่งพา และรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้นจึงทำให้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดาพรานิราศสูงเนิน (2562) ได้ทำการศึกษาทักษะการทำงานเป็นทีม โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่มีสื่อสังคมสนับสนุน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบรบือ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีสื่อสังคมสนับสนุนเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนได้ โดยการเรียนรู้แบบซิปปา เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีผลให้ต่อทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยผลของการใช้วิธีสอนแบบซิปปาที่มีผลต่อความฉลาดรู้การอ่านและทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางขององค์ความรู้ใหม่คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบซิปปาส่งผลให้ผู้เรียนมีสมรรถนะความฉลาดรู้การอ่านเพิ่มขึ้น และกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปาส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีม สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากแผนภาพที่ 1 แสดงถึงวิธีการสอนแบบซิปปาในแต่ละขั้นตอน สามารถอธิบายโดยสังเขป ดังนี้ การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาใน 7 ขั้นตอนนั้นส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้การอ่าน และการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาในขั้นที่ 4 คือขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานเป็นทีม

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดลเป็นการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง และพึ่งพาตนเองแล้ว ยังต้องพึ่งการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคลอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย รวมทั้งต้องอาศัยทักษะกระบวนการต่าง ๆ จำนวนมากเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ ซึ่งขั้นการสอนอยู่ 7 ขั้นตอนด้วยกัน โดยมีผู้วิจัยได้นำวิธีการสอนแบบซิปปาไปใช้ในการพัฒนาทักษะด้านวิชาการต่าง ๆ มากมาย ปัจจุบันพบว่านักเรียนในจังหวัดอ่างทองมีปัญหาด้านการอ่านในวิชาภาษาไทย ซึ่งเห็นได้จากคะแนนการทดสอบระดับชาติในสาระการอ่านวิชาภาษาไทย นอกจากทักษะการอ่านจะมีความจำเป็นแล้ว ยังมีทักษะที่จำเป็นในปัจจุบันคือ ทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จึงมีการนำวิธีสอนแบบซิปปามาใช้ในการพัฒนาความรู้และทักษะการทำงานเป็นทีม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่าหลังจากใช้แผนการจัดการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา นักเรียนมีความรู้การอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งอาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการเรียนผ่านตำรา นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นจนเกิดทักษะการทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า หลังใช้แผนการจัดการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา จำนวน 10 แผน 20 ชั่วโมง พบว่า นักเรียนมีคะแนนความรู้การอ่านสูงกว่าเรียนดั่งนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ นำแผนจัดการเรียนรู้แบบซิปปาไปพัฒนาความรู้การอ่าน เพื่อยกระดับการศึกษาในระดับสากล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มีทักษะการทำงานเป็นทีมสูงกว่าร้อยละ 80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดั่งนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ นำแผนจัดการเรียนรู้แบบซิปปาไปใช้ในการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 คือทักษะการทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบองค์ความรู้ที่สำคัญ คือ นอกจากการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาจะพัฒนาทักษะในด้านวิชาการแล้ว ยังสามารถพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้อีกด้วย สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมต่อไป โดยควรให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมการสอนเพื่อให้สามารถสร้างให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานเป็นทีม สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ การใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จารุพัทธ์ร์ จำจั่นทีก. (2563). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ CIPPA และการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จินดาหรรษา นิราศสูงเนิน. (2562). *ทักษะการทำงานเป็นทีม โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีสื่อสังคมสนับสนุน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบรบือ*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พงศ์ผกา เดชโนนสังข์. (2562). *การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสื่อสารภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ประกอบแบบฝึก (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พวงรัตน์ เกสรแพทย์. (2557). *การบริหารและจัดการการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพศาล วรคำ. (2562). *การวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 10. มหาสารคาม: ตักสิลา.
- สง่า วงศ์ไทย. (2563). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่าน*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 17(79), 1-10.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *Focus ประเด็น Pisa*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ.
- สันติวัฒน์ จันทรไธ. (2562). *แบบฝึกหัด การฉลาดรู้การอ่าน Reading Literacy for Practice*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2562). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดความฉลาดรู้ (literacy)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

- สุกัญญา จิตพลีชีพ. (2561). *สมรรถนะการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์. (2560). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่ เพื่อพัฒนา ทักษะผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันท์ วัฒนวงศ์. (2556). *การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความและความสามารถในการ คิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแผนผัง มโนทัศน์และการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.